

I gjenstandens tjeneste?

Konservatorer reflekterer over sin egen rolle

Christina Spaarschuh

Krusifikset fra Vinger kirke,
ca. 1300

Mål

Lære om hva de utslagsgivende faktorene er når det skal tas avgjørelser innen konservering:

- Hvilke fagetiske grunnprinsipper står i forgrunnen for konservatorer i Norge?
- Hvordan ser konservatoren på sin rolle i forhold til eiere og samfunnet generelt?

Metode

- Intervju med malerikonservator med minst 10 år erfaring innen konservering av kirkekunst og arbeidsplass i Norge
- Semi-strukturert intervjuguide
- Elementer fra Kathy Charmaz sin metodikk med utgangspunkt i Grounded Theory og Aksel Tjoras stegvise kodingsmetode
- Kvalitativ analyse med teori-fri utgangspunkt

Examples of open codes	Focused code
<p>A: It depends on the object how far you go with treatment</p> <p>B: The traces of history are taken into account for each case</p> <p>C: The object should look best possible given its premises</p> <p>D: Objects are differing form each other and have distinct treatment histories</p> <p>D: seeks to have a broad repertoire of treatment options.</p> <p>D: All treatments are provided based on the premises of the object.</p> <p>E: You have to adjust decision-making according to context and the object</p> <p>E: The values one ascribes to an object trigger certain interventions</p> <p>F: Treatment depends very much on the object</p> <p>F: It depends on who owns it</p> <p>F: It depends on its location</p> <p>F: It depends on who is doing the conservation work</p> <p>G: Consider the objects context</p> <p>G: deal with the objects previous treatments</p>	<p>«The premises of the object»</p>

Eksempel for åpen og fokusert koding. Store bokstaver står for intervjupartnerne.

Til høyre: Eksempel på hvordan fokusert koding sorteres i kategorier

Focused codes sorted	Category
<p>«The premises of the object»</p> <p>«Money rules»</p> <p>«Balancing intervention/ How should we be intervening?»</p> <p>«Minimal intervention/ Do as little as possible»</p> <p>«Do exactly what is needed»</p> <p>«Do the best for the object»</p> <p>«Make the object legible/ help the viewers gaze»</p> <p>«Overstepping boundaries»</p> <p>«Reversibility»</p> <p>«Leave as little traces as possible of the conservator's hand»</p> <p>«Consider the objects context»</p> <p>«Our principles and decisions are coloured/influenced by the time we live in»</p>	<p>Conservation is a narrow path</p>
<p>«The premises of the object»</p> <p>«We are the advocates for the objects»</p> <p>«Rescue the objects materiality»</p> <p>«Tell the objects story»</p> <p>«Boosting the object's true Self»</p> <p>«Consider the object's context»</p> <p>«Communication is important»</p> <p>«Educate the stakeholders»</p> <p>«Mediation of the object promotes its preservation»</p>	<p>Acting on behalf of objects</p>

Conservation is a narrow path

- Internaliserte fagetiske prinsipper setter grenser (f.eks. reversibilitet og minimal intervention).
- Finansielle begrensinger i form av stramme budsjetter oppleves som restriksjoner fra eksternt holdt
- Prioritering av konservering, mens restaurering er også en del av konservatorens arbeid. Restaurering er noe uglesett.
- Ambivalens hva det gjelder å gjøre synlige endringer på gjenstander under behandling.

Minimal intervention

“Minimal intervention, here defined as an attitude of rational restraint, has helped to construct an image of the modern conservator as impartial. This restraint distinguishes the modern conservator from the artistcraftsman; it is the difference between an objective and a subjective approach to treatment. (...)”

Post-minimal intervention

“Acknowledges all intervention as ‘not impartial and objective but relative and interpretative’. ‘Post minimal intervention as an attitude would foreground interpretation, negotiation and communication and would not hide behind the construction of conservation as impartial. It would involve letting go of some of the sustaining professional myths of conservation, and its grand narratives, such as preserving the work of art unchanged, the objectivity of scientific methodology and the neutrality of intervention.’”

Villers, C. (2004) «Post minimal intervention.» *The Conservator*, 28:1, 3-10.

«The experts should have the strongest voice»

- Man behøver kunnskap om konservering for å kunne ta avgjørelser om bevaring og behandling av kirkekunst
- Eiere og andre interessegrupper er i liten grad involvert i avgjørelser om konservering av kirkekunst
- Eiere og interessegrupper bør informeres, men avgjørelsen bør ligge hos malerikonservator
- Malerikonservatorer har eiere og interessegrupper i minnet når avgjørelser tas. Avgjørelser tas på grunnlag av et projisert behov/oppfatninger.

***Acting on behalf of objects* – konservatorens rolle**

- Oppgaven er å kommunisere gjenstandens tilstand, spørsmål og diskusjoner knyttet til den, gjenstandens historie, og konserveringsarbeidet.
- Konservatoren er så å si «gjenstandens advokat», forsvarer gjenstandens overlevert materialitet/ tilstand, men skal også fremme det originale
- Alle var enige om at øverste oppgaven var å sikre gjenstandens materialitet fra videre forfall
- Konservatorer som jobber i kulturminnevernet uttrykte ansvar for å forsvare alt av historisk materiale, mens konservatorer på museum relaterte mest til opprinnelige, skadete og nedbrutte overflater.

Material-based conservation

Prioritises the welfare of material heritage over contemporary needs of people. It has the aim to maintain the cultural significance of an object, which is identified by experts.

Value-based conservation

Gives precedence to cultural significance and maintenance of material heritage but tries to balance these factors with contemporary needs of the stakeholders.

Peoples-based conservation

Peoples-based conservation 'seeks to empower communities to make their own decisions about care of their heritage' .

Sully, D. and I. P. Cardoso (2014) «Painting Hinemihi by Numbers: Peoples-based Conservation and the Paint Analysis of Hinemihi's Carvings.» *Studies in Conservation*, 59 (3), 180-193.

Konklusjoner

- Restriktiv kultur innen faget med restriksjoner fra internt og eksternt («conservation is a narrow path»)
- Kildeverdien står høyere i kurs enn estetisk verdi
- Tilnærmingen til kommunikasjon er heller preget av en ovenfra og ned holdning. Det er et ønske å ta hensyn til brukerne, men vi involverer dem i realitet ikke i avgjørelsesprosesser.
- Arbeidet vårt er en tjeneste til samfunnet, men vi kommuniserer i all hovedsak vår forpliktelse til gjenstanden. («Acting on behalf of objects»)

Takk!

- Spaarschuh, Christina og Hanne M. Kempton (2020) Acting on Behalf of Objects? Conservators' Reflections on Their Professional Role. *Studies in Conservation*, 65:6, 358-374.

